

SAMENVATTING

Het aantal geregistreerde zorgvragen blijft stijgen. Het gaat hierbij om een diversiteit van vragen, van weinig intensieve ambulante ondersteuning over vragen naar persoonlijke-assistentie tot vragen naar intensieve residentiële ondersteuning (24 uur op 24 en 7 dagen op 7). Meer dan één derde van de mensen die een vraag stellen krijgt momenteel al één of andere vorm van VAPH-ondersteuning. Bij deze groep gaat het vooral om mensen die vanuit de minderjarigenzorg (internaat en semi-internaat) wensen door te stromen naar de meerderjarigenzorg (woon- of dagbestedingsondersteuning) en om mensen die vanuit dagbestedingsondersteuning wensen door te stromen naar woonondersteuning.

Dit alles betekent niet dat de middelen die de laatste jaren in de VAPH-sector geïnvesteerd zijn hun effect zouden missen, wel integendeel. Het aantal afgesloten en opgeloste zorgvragen stijgt jaar na jaar, net als het aantal mensen dat door het VAPH ondersteund wordt. Zowel het aantal mensen ondersteund door een dienst of voorziening als het aantal mensen met een persoonsvolgende financiering in de vorm van een persoonlijke-assistentiebudget of een persoonsvolgend convenant, stijgt jaarlijks gevoelig.

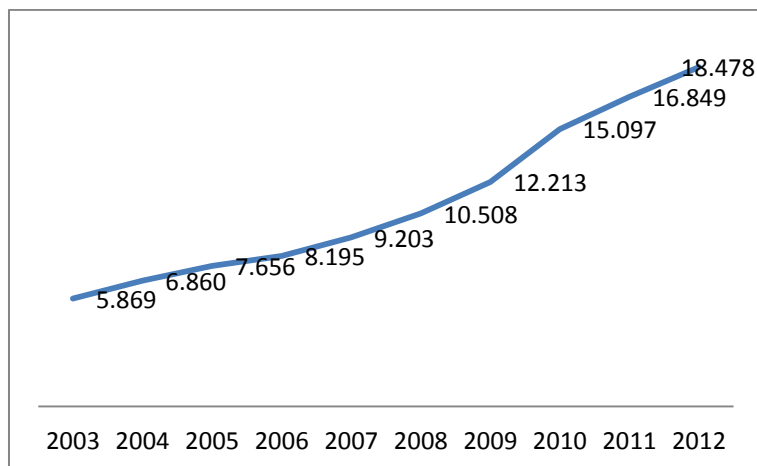
Een grondige zorgvernieuwingsoperatie is gaande. Deze moet het beleid aanpassen aan de nieuwe, internationale tendensen en moet tegemoet komen aan het stijgend aantal vragen. De beleidsvisie van deze zorgvernieuwingsoperatie is te vinden in het Perspectief 2020-plan van de Vlaamse regering en van minister Jo Vandeuren. Ondertussen zijn reeds een aantal strategische projecten opgestart om dit perspectiefplan te realiseren. Personen met een beperking kunnen terecht bij een dienst ondersteuningsplan (DOP) om hun ondersteuningsplan vorm te geven. De DOP's werken met de nieuwe visie op ondersteuning: vraaggestuurd, inclusief, de zorg en ondersteuning is ingebouwd in het samenlevingsgebeuren. Binnen het VAPH wordt geïnvesteerd in de uitbouw van rechtstreeks toegankelijke hulpverlening en lopen een aantal zorgvernieuwingsprojecten, waarbij de nadruk ligt op een grotere flexibiliteit en de inzet van ondersteuning uit verschillende sectoren (o.a. diensten inclusieve ondersteuning, multifunctionele centra, experimenten zorgvernieuwing).

Het aantal geregistreerde zorgvragen blijft stijgen.

Jaar na jaar zien we het aantal geregistreerde zorgvragen bij de CRZ stijgen. Als we de vergelijking telkens op 30 juni maken zien we volgende evolutie.

Tabel en grafiek: evolutie aantal actieve vragen.

op 30 juni van	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
aantal actieve vragen	5.869	6.860	7.656	8.195	9.203	10.508	12.213	15.097	16.849	18.478

Sedert 1 december 2011 worden ook PAB-vragen bij de CRZ geregistreerd. Op 30 juni 2012 waren 2.365 PAB-vragen als actieve vraag geregistreerd. Samen gaat het dus om 20.943 actieve vragen.

Deze 20.943 weerspiegelen een grote variatie aan vragen. In onderstaande tabel maken we een opsplitsing in categorieën.

Soort vraag	Aantal vragen	Zorgvragen in de CRZ
PAB	2.365	PAB (persoonlijke-assistentiebudget)
weinig intensieve ambulante ondersteuning	6.993	Thuisbegeleiding, begeleid wonen, ambulante begeleiding vanuit (semi-)internaat of dagcentrum
intensieve inclusieve woonondersteuning	1.751	Zelfstandig wonen, geïntegreerd wonen, beschermd wonen, DIO (diensten inclusieve ondersteuning), pleegzorg of WOP (wonen met ondersteuning van een particulier)
ondersteuning bij dagbesteding	3.470	semi-internaat schoolgaanden, semi-internaat niet-schoolgaanden, dagcentrum of begeleid werken
residentiële ondersteuning	6.264	OBC, internaat, tehuis niet-werkenden (bezigheid en nursing), tehuis werkenden of observatie-unit

De stijging van het aantal actieve vragen weerspiegelt ongetwijfeld een stijgend aantal personen dat een vraag naar VAPH-ondersteuning stelt. Dit betekent voor heel wat van deze personen echter niet dat er nog geen ondersteuning is. **37 % van deze mensen geniet reeds één of andere vorm van**

ondersteuning binnen het VAPH. Heel wat anderen doen momenteel een beroep op andere sectoren.

Als we de cijfers nader bekijken zien we heel wat vragen van mensen die momenteel nog ondersteund worden binnen de minderjarigenzorg en wensen over te stappen naar de meerderjarigenzorg. Het gaat hier over 839 personen.

Ook het aantal meerderjarigen dat momenteel ondersteund wordt bij de dagbesteding, maar wenst over te stappen naar een vorm van woonondersteuning valt op. Voor de verschillende intensieve woonondersteuningsvormen bij de meerderjarigen spreken we over 1.378 personen, die momenteel ondersteund worden door een dagcentrum of begeleid werken.

Naast de toenemende vraag zien we ook een aantal andere redenen voor het stijgend aantal vragen. **Een betere zorgregie leidt tot betere registratie.** Het is sedert 1 december 2011 onmogelijk om een begeleidingsovereenkomst te registreren binnen het VAPH als de geldende zorgregieregels niet gerespecteerd worden. Dit betekent dat iedereen die wenst in te stromen zich ook dient te registreren, terwijl er vroeger een percentage van de instromers nooit geregistreerd werd. Een deel van het stijgend aantal wachtenden wordt hierdoor verklaard.

Daarnaast zijn we ervan overtuigd dat de media-aandacht voor de ‘wachlijst’ soms leidt tot vroegtijdige registratie. Omdat mensen bang zijn dat ze geen ondersteuning zullen krijgen op het moment dat het echt nodig is, registreert men zich al als er nog geen sprake is van een echte ondersteuningsvraag. Dit geldt zeker voor personen die nu reeds vanuit een VAPH-dienst of voorziening ondersteund worden. Niet alle “actieve vragen” beantwoorden dus aan de definitie: “oplossing noodzakelijke binnen de 12 maanden”.

Vanaf 1 december 2011 draaien de regionale prioriteitencommissies op volle toeren. De werking van de regionale prioriteitencommissies maakt de tekorten transparanter. Het wordt duidelijker dat er vaak bijzonder moeilijke en schrijnende keuzes gemaakt dienen te worden. Waar deze keuzes vroeger enkel door de opnemende voorzieningen gemaakt werden, zijn we geëvolueerd naar regionale collectieve verantwoordelijkheid. De transparantie zal er toe leiden dat regionale overlegnetwerken gehandicaptenzorg (ROG’s) over betere gegevens beschikken. Zo kunnen zij hun rol bij het afstemmen van de zorg en ondersteuning op de vragen beter spelen.

Voor de eerste maal zijn in het zorgregierapport analyses gemaakt m.b.t. prioritair te bemiddelen zorgvragen en hun instroomkansen. Deze analyses zullen in de toekomst vergeleken kunnen worden, waardoor we zicht zullen krijgen op de verdere evoluties in de sector. Hierbij zullen we meer zicht krijgen op de instroomkansen van de prioritair te bemiddelen zorgvragen en op de invloed die de werking van de regionale prioriteitencommissies.

Brengen de ernstige investeringen in de VAPH-sector dan geen resultaten met zich mee?

Tijdens deze legislatuur worden de inspanningen van de vorige Vlaamse regering in de sector personen met een handicap verdergezet.

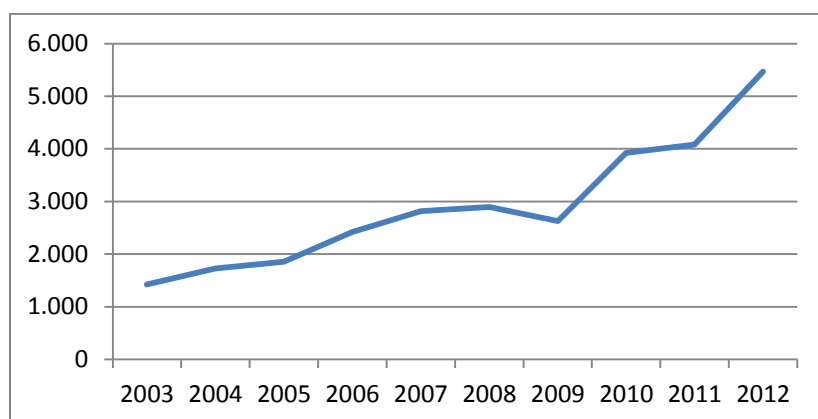
Jaar	2010	2011	2012	Totaal
Voorziene extra middelen	22,5 mio euro	31,3 mio euro	35 mio euro	88,8 mio euro

Ook voor de komende jaren heeft de Vlaamse regering zich geëngageerd. In 2013 wordt 30 miljoen euro extra in de sector geïnvesteerd en voor 2014 is er een engagement. Dit brengt de totale investering voor deze legislatuur op minimaal 145 miljoen euro bijkomende extra middelen.

Deze investeringen hebben ongetwijfeld belangrijke resultaten. Dit blijkt o.a. uit de stijging van het aantal afgesloten vragen bij de CRZ.

Tabel en grafiek – Evolutie van het aantal afgesloten vragen (telkens in de periode van 1 januari tot en met 30 juni)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afgesloten vragen	1.421	1.728	1.857	2.423	2.819	2.893	2.627	3.925	4.080	5.465

Voor 3.098 van de 5.465 afgesloten vragen geeft de contactpersoon aan dat deze voor de volle 100 % in overeenstemming met de vraag opgelost zijn. Dit is 57 % van de afgesloten vragen. De overige vragen zijn om redenen van verschillende aard afgesloten.

Als gevolg van het uitbreidingsbeleid stijgt het aantal personen dat ondersteund wordt door VAPH-diensten en voorzieningen en door middel van een PAB jaar na jaar.

Tabel evolutie van het aantal cliënten in zorg in natura en PAB-budgethouders

	2009	2010	2011	2012
Cliënten in zorg in natura	34.313	35.614	37.038	38.759
PAB-budgethouders	1.713	1.768	1.873	2.060
Totaal	36.026	37.382	38.911	40.819

Niet alleen door het toekennen van nieuwe PAB-budgetten wordt in het kader van het uitbreidingsbeleid 2012 geïnvesteerd in persoonsvolgende financiering. Ook via het toekennen van

persoonsvolgende convenants zetten we stappen in de richting van een meer veralgemeende persoonsvolgende financiering. In de eerste jaarhelft van 2012 werden 114 persoonsvolgende convenants voor onbepaalde duur toegekend. Bijkomend werden 72 tijdelijke persoonsvolgende convenants toegekend.

We kunnen dus concluderen dat de investeringen in de sector personen met een handicap wel degelijk belangrijke effecten teweegbrengen. Toch blijft de conclusie uit de meerjarenanalyse van het VAPH onverminderd van toepassing. De vraag zal de komende jaren verder blijven groeien. Bij een gelijkblijvend beleid zal de aangroei van het aantal vragen groter zijn dan wat we kunnen opvangen met het voorziene uitbreidingsbeleid.

Het beleid moet de komende jaren dus grondig vernieuwd worden, en dit niet alleen omwille van deze tekorten. Het beleid dient ook rekening te houden met de nieuwe internationaal gedragen visie op personen met een beperking en het ondersteuningsbeleid dat hieruit volgt, zoals neergelegd in het VN-verdrag.

Om deze uitdagingen met open vizier tegemoet te treden werkte minister Jo Vandeuren zijn zorgvernieuwingsplan perspectief 2020 uit. De strategische projecten die hierin geformuleerd worden zijn momenteel volop in ontwikkeling.

Er werd in elke provincie reeds minimaal één dienst ondersteuningsplan geïnstalleerd. Bij deze diensten kunnen personen met een beperking die een ondersteuningsplan wensen uit te werken terecht.

Ook wordt geïnvesteerd in de uitbouw van rechtstreeks toegankelijk hulpverlening binnen de VAPH-sector. Een aantal mensen kan immers met een weinig intensieve ondersteuning reeds bijzonder goed geholpen. Tevens kunnen op deze manier met de beperkte beschikbare middelen meer mensen ondersteund worden.

Voorts lopen een aantal zorgvernieuwingsprojecten die een grotere vraagsturing en flexibiliteit toelaten. We denken hierbij aan de multifunctionele centra bij de minderjarigen en de diensten inclusieve ondersteuning bij de meerderjarigen en de experimenten zorgvernieuwing die een derde jaar aanvatten.

De komende jaren zal in nauwe samenwerking met de belanghebbenden intensief verder gewerkt worden om het plan Perspectief 2020 stap voor stap te realiseren.

Het volledige CRZ-rapport kunt u terugvinden op de website www.vaph.be. Klik door op kenniscentrum, periodieke cijfergegevens, zorgvragen.